

- 5 vetoaa kaikkien jäsenvaltioiden hallitusten vastuuntuntoon ja kehottaa niitä asettamaan yhteisön edun kansallisten etujen edelle, jotta Euroopan yhdentymisen ja erityisesti sen koheesipolitiikan tulevaisuutta voidaan varjella.
- 6 painottaa tässä yhteydessä sitä, että alueellisen yhteenkuuluvuuden kirjaaminen unionin tavoitteiden joukkoon on yksi valmistelukunnan laatiman perustuslakiehdotuksen tärkeimmistä saavutuksista.
- 7 kehottaa hvk:ta vahvistamaan valmistelukunnan jo hyväksymän alue- ja paikallisviranomaisten roolin institutionaalisen tunnustamisen unionin rakentamisessa sekä AK:lle annetun uuden roolin subsidiariteettiperiaatteen valvojana.
- 8 toistaa suosituksensa sopimuksen eri osien välisten tiettyjen epäjohtonmukaisuuksien korjaamiseksi horjuttamatta kuitenkaan institutionaalista tasapainoa. Yhtäältä tulisi selkiyttää komitean institutionaalista asemaa, ankkuroida sen pakollista kuulemista edellyttävät alat sopimukseen perustuslaista ja lujittaa sen neuvoo-antavaa tehtävää sekä toisaalta vahvistaa taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta erityisesti luomalla erillinen oikeusperusta alueiden väliselle ja rajatylittävälle yhteistyölle.
- 9 kehottaa jäsenvaltioiden hallituksia viemään Laekenin Eurooppa-neuvostossa käynnistetyt unionin uudistuksen päätökseen.
- 10 antaa puheenjohtajalleen tehtäväksi toimittaa tämä päätöslauselma unionin neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan komissiolle ja valmistelukunnan jäsenille.

Bryssel 12. helmikuuta 2004

*Alueiden komitean
puheenjohtaja
Peter STRAUB*

Alueiden komitean päätöslauselma aiheesta "Euroopan komission työohjelma ja alueiden komitean tärkeimmät tavoitteet vuodeksi 2004"

(2004/C 109/11)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission lainsäädäntö- ja työohjelman vuodeksi 2004 (KOM(2003) 645 lopullinen),

ottaa huomioon Euroopan parlamentin 17. joulukuuta 2003 pitämässään täysistunnossa hyväksymän päätöslauselman komission lainsäädäntö- ja työohjelmasta vuodeksi 2004 (P5_TA-PROV(2003)0585),

ottaa huomioon pöytäkirjan Euroopan komission ja alueiden komitean välisen yhteistyön muodoista (DI CdR 81/2001 rev. 2),

katsoo, että alue- ja paikallisviranomaiset ovat suurelta osin vastuussa EU:n politiikkojen täytäntönpainosta,

katsoo, että jos alue- ja paikallisviranomaiset voivat osallistua EU:n painopistealojen määrittelyyn, EU:n politiikkojen demokraattinen legitimitetti lisääntyy,

hyväksyi 11.—12. helmikuuta 2004 pitämässään 53. täysistunnossa (helmikuun 12. päivän kokouksessa) seuraavan päätöslauselman.

Yleiset huomiot

Alueiden komitea

1 suhtautuu myönteisesti komission vuotta 2004 koskevan työohjelmansa suunnittelun yhteydessä omaksumaan strategiiseen lähestymistapaan.

2 katsoo, että alueiden komitean tärkeimmät tavoitteet heijastuvat komission painopistealoissa. AK:n tärkeimpinä tavoitteina ovat osallistuminen tulevan koheesiopolitiikan muotoiluun, Lissabonissa kokoontuneen Eurooppa-neuvoston hyväksymän toimintasuunnitelman täytäntöönpano, laajentumistoimien saattaminen loppuun, uuden naapuruuspolitiikan valmistelu sekä vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen paikallisen ja alueellisen ulottuvuuden vahvistaminen.

3 toistaa toiveensa päästä osallistumaan vuosittaisesta toimintastrategiasta ja työohjelmasta käytävään toimielinten väliseen vuoropuheluun ja on iloinen siitä, että komission tiedonannossa "Vuoropuhelu alue- ja paikallishallinnon järjestöjen kanssa Euroopan unionin poliitikkojen valmistelusta" ⁽¹⁾ todetaan, että "säännönmukainen vuoropuhelu käynnistetään, kun esitetään komission vuotuinen työohjelma".

4 sitoutuu erityisesti kesäkuussa 2004 pidettäviä Euroopan parlamentin vaaleja silmällä pitäen puolustamaan Eurooppa-valmistelukunnan työskentelyn tuloksia hallitustenvälisen konferenssin tuloksia koskevan päätöslauselmansa mukaisesti (pätöslauselmasta äänestetään 12. helmikuuta 2004).

5 katsoo, että Euroopan komission kanssa tulee jatkaa neuvotteluja toissijaisuus-, suhteellisuus- ja läheisyysperiaatteiden noudattamisen sekä yhteisön lainsäädännön alueellisten vaikutusten arvioinnin käytännön toteutuksesta. Komitea muistuttaa todenneensa päätöslauselmassaan komission työohjelmasta vuodeksi 2003 seuraavaa: "[Komitea] kannustaa komissiota toteuttamaan jo nyt Eurooppa-valmistelukunnan työryhmän esittämän läheisyysperiaatetta koskevan suosituksen, jonka mukaan kaikki läheisyysperiaatteeseen liittyvät lainsäädäntöehdotukset yksityiskohtaisine tietoineen kootaan yhteen asiakirjaan. Sen avulla voidaan laatia arvio läheisyysperiaatteen noudattamisesta."

6 katsoo, että Euroopan komission tulee jatkaa kokeilujaan, joiden avulla pyritään edistämään kolmikantasopimuksia ja lisäämään alueellista yhteenkuuluvuutta. Komitea kehottaa komissiota tiedottamaan kyseisten kokeilujen tuloksista.

7 pyytää Euroopan komissiota arvioimaan yhdessä komitean kanssa yhteistyöpöytäkirjan täytäntöönpanoa, jotta sitä voitaisiin tarkistaa vuoden 2004 loppuun mennessä uuden kuulemisen ja yhteistyökulttuurin ja komitean uusien tehtävien mukaisesti.

8 suhtautuu myönteisesti siihen, että neuvosto on hyväksynyt monivuotisen strategisen ohjelman vuosiksi 2004–2006 ⁽²⁾. Se on hyödyllinen viitekohta unionin muiden toimielinten strategiselle suunnittelulle.

Koheesiopolitiikan tulevaisuus

Alueiden komitea

9 sitoutuu osallistumaan täysimääräisesti uuden koheesiopolitiikan valmisteluun sekä hyödyntämään asiantuntemustaan ja

jäsentensä perusteellisia tietoja paikallis- ja aluetasoisista. Koheesiopolitiikkaa koskevat päätökset on tarkoituksenmukaisinta tehdä alueatasolla, minkä lisäksi myös päätösten toimeenpanon varmistaminen tapahtuu tehokkaimmin kyseisellä tasolla.

10 pitää tervetulleena Euroopan liikuntakasvatuksen teemavuoteen 2004 liittyviä aloitteita ja kehottaa tarjoamaan komitealle tilaisuuden osallistua aktiivisemmin tapahtumiin, joita komissio järjestää teemavuoden puitteissa, koska paikallis- ja alueviranomaisilla on keskeinen rooli urheilutapahtumien järjestämisessä

11 on vakaasti aidon, Lissabonin strategian tavoitteiden mukaista kilpailukykyä edistävän eurooppalaisen aluepolitiikan kannalla, ja vastustaa ehdottomasti aluepolitiikan uudelleenäkansallistamista ja sen korvaamista köyhille jäsenvaltioille myönnettävällä aluetuella.

12 katsoo, että aluepolitiikkaan tulee osoittaa vähintään tavoitteena olevat 0,45 prosenttia EU:n bruttokansantuotteesta, jotta unionin aluepolitiikan realismi voidaan varmistaa, eikä hyväksy sitä, että EU:n talousarviota tasapainotetaan aluepolitiikan kustannuksella, kun tiettyjen nettomaksajina toimivien jäsenvaltioiden hallitukset vaativat määrärahasupistuksia.

13 suhtautuu kielteisesti kaikkiin pyrkimyksiin asettaa tulevasta rahoitusnäkymistä ja koheesiopolitiikkaan varattavasta summasta sopimisen ehdoksi se, että hallitustenvälisessä konferenssissa mukaudutaan nettomaksajien näkemyksiin.

14 korostaa, että alueellinen yhteistyö on integraation osatekijä ja tuo aluepolitiikkaan todellista yhteisön lisäarvoa. Aluepolitiikan on oltava tulevien rakennerahastojen peruspilari.

15 toteaa jälleen, että rakennerahastojen hallintoa tulee yksinkertaistaa, tehostaa ja hajauttaa, kuten AK:n laatimassa suuntaa-antavassa selvityksessä korostetaan ja kuten ruohonjuuritason toimijat toivoivat selvityksen yhteydessä järjestetyssä laajassa kuulemismenettelyssä.

16 toistaa kehoituksensa siitä, että maaseudun kehittämistä koskevan yhteisön politiikan operationaalisen täytäntöönpanon tulee perustua kokonaisvaltaiseen lähestymistapaan, jolla on yhtenäiset oikeudelliset ja toiminnalliset puitteet. Tämä vastaa Corkin (1996) ja Salzburgin (2003) julistusten sisältöä. Komitea kehottaa hylkäämään nykyisen lähestymistavan, jonka mukaan maaseudun kehittäminen on vain maataloustoiminnan jatke, ja esittää, että politiikkaan tulee sisällyttää kaikki maanviljelijöiden harjoittama toiminta eli myös matkailu, käsiteollisuuden tukeminen, tietoyhteiskunnan hyödyntäminen sekä yrityksille ja kansalaisille tarjottavat palvelut ja elinympäristöä koskeva politiikka.

Lissabonin strategian tavoitteiden toteuttaminen

Alueiden komitea

17 kehottaa toteuttamaan Lissabonin strategiaa entistä tehokkaammin ja hajautetummin sekä varaamaan sitä varten tarvittavat budjettivarat.

⁽¹⁾ KOM(2003) 811 lopullinen

⁽²⁾ asiakirja 15709/03, 5.12.2003

18 on tyytyväinen siihen, että komissio antoi Eurooppa-neuvoston keväällä pidettävää huippukokousta varten laatimallaan tiedonannolla vahvan sysäyksen Lissabonin toiminta- ja suunnitelmalle, ja kehottaa Eurooppa-neuvostoa toteuttamaan kevään huippukokouksessaan toimet, joita tarvitaan kilpailukyyn, innovoinnin, kestävä kasvun ja vakauden edistämisen edellyttämien uudistusten tekemiseksi. Komitea katsoo, että paikallis- ja alueviranomaisia tulisi pitää Lissabonin strategian täytäntöönpanon osapuolina, ja korostaa heidän osuuttan kyseisten tavoitteiden saavuttamisessa ja alueellisten erojen vähentämisessä.

19 katsoo kuitenkin, että Lissabonin tavoitteiden saavuttamisen edellyttämiä rakenneuudistuksia ei voida tehdä sosiaalista yhteenkuuluvuutta vaarantaan vaan niitä on täydennettävä huomattavilla sijoituksilla talouteen, sosiaalialaan ja koulutukseen. Tältä osin alueiden komitea katsoo, että vakaus- ja kasvusopimukseen on lisättävä täsmällisempiä arviointiperusteita, joissa otetaan huomioon viranomaisten tekemät sijoitukset, kuten infrastruktuurin kehittämisestä aiheutuneet kulut sekä ammatilliseen ja sosiaaliseen integraatioon tarkoitetut tuet.

20 toteaa, että ympäristöasiat tulee ottaa entistä paremmin ja selvemmin huomioon kaikilla politiikanlohkoilla Göteborgin strategian mukaisesti ja että tässä yhteydessä tulee ottaa huomioon taloudellinen tehokkuus.

21 pitää hyvänä, että prioriteetteihin kuuluu verkostoihin ja osaamiseen investoiminen sekä erityisesti eurooppalaisen tutkimusalueen kehittäminen ja sellaisen toimintasuunnitelman toteuttaminen, jolla lisätään investointeja tutkimus- ja kehitystyöhön tavoitteen mukaisesti (3 prosenttia BKT:sta) ja hankitaan tutkimustyöhön asianmukaiset henkilöresurssit.

22 toteaa, että Euroopan kasvun edistämisen ja Lissabonin strategian toteuttamisen yhteydessä tulee antaa entistä suurempi painoarvo koulutukselle ja henkilöresursseille investoimiselle.

23 odottaa kärsimättömänä, millaisiin toimiin komissio aikoo ryhtyä julkisen palvelun rahoittamista koskevan, tuomioistuimen asiassa Altmark Trans tekemän päätöksen johdosta sekä yleishyödyllisistä palveluista julkaistun vihreän kirjan johdosta, jossa komissio esittää tehtäväksi vain muutamia säädösehdotuksia.

24 korostaa, että eEurope 2005 -aloitetta on tärkeää tarkistaa ja mukauttaa unionin laajennuttua. Erityisen tärkeää on edistää eurooppalaisen suojatun laajakaistainfrastruktuurin kehittämistä ja käyttöä. Komitea odottaa tarkistettua eEurope 2005 -toimintasuunnitelmaa kiinnostuneena.

25 kehottaa komissiota huolehtimaan siitä, ettei viestintäalan yhä kiihtyvä keskittyminen johda sellaisen oligopolin syntymiseen, joka vaarantaa moniarvoisuuden, kulttuurin monimuotoisuuden ja kuluttajien valinnanvapauden.

Unionin laajentuminen

Alueiden komitea

26 on huolestunut siitä, etteivät komissio ja valtioiden keskushallinnot ota paikallis- ja alueviranomaisia riittävästi mukaan laajentumisvalmisteluihin, ja katsoo, että koheesio politiikalla tulisi olla keskeinen rooli uusien jäsenvaltioita integroitaessa.

27 panee tyytyväisenä merkille, että komissio on sisällyttänyt unioniin liittyviä maita koskeviin päätavoitteisiinsa hallintovalmiuksien jatkokehittämisen. Komitea muistuttaa, että lisätukea tarvitsevat erityisesti unioniin liittyvien maiden paikalliset ja alueviranomaiset, ja kehottaa komissiota ottamaan ripeästi käyttöön uusia innovatiivisia toimia kyseisten maiden paikalliset ja alueviranomaisten hallinto- ja täytäntöönpanovalmiuksien parantamiseksi.

28 suosittaa painokkaasti, että paikallis- ja alueviranomaisille annetaan nykyistä paremmat osallistumismahdollisuudet meneillään olevissa ja tulevissa liittymisneuvotteluissa. Komitea muistuttaa, että nyt unioniin liittyvien kymmenen maan kohtaamat ongelmat johtuvat osaltaan täytäntöönpano- ja hallintovalmiuksien puutteesta, joka olisi voitu välttää, jos laajentumisprosessin yhteydessä olisi kiinnitetty enemmän huomiota paikallis- ja alueviranomaisten tarpeisiin.

29 korostaa, että laajentuneessa unionissa on tärkeä edistää kulttuurin monipuolisuutta, ja pyrkii toimimaan aktiivisesti sen puolesta, että kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta kunnioitetaan ja tuetaan säilyttämisen arvoisena rikkautena. Tämä on yksi komitean painopistealoista.

Naapuruuspolitiikka

Alueiden komitea

30 antaa täyden tukensa komission harjoittamalle vakauteen perustuvalla naapuruuspolitiikalla mutta pahoittelee, että useimpien laajentumiseen ja naapuruuspolitiikkaan liittyvien kysymysten yhteydessä komission työohjelmassa ei vielä kukaan mainita alueiden komitean kuulemista.

31 katsoo, että myös Euroopan laajuisten verkkojen kehittämisestä on etua ja että se on välttämätöntä EU:n raja-alueiden vakauden lisäämiseksi.

32 palauttaa mieliin, että "Laajempi Eurooppa" -toimien onnistumisen ehdottomana edellytyksenä on kahden erillisen toimintalinjan laatiminen: toinen Välimeren aluetta varten ja toinen Venäjää ja uusia itsenäisiä valtioita varten.

33 suosittaa komissiolle, että se ottaa täysimääräisesti huomioon unioniin liittyviä maita edustavien uusien AK:n jäsenten kokemuksen kyseisten maiden itäisistä ja Välimeren alueella sijaitsevista naapureista ja että se ottaa EU:n 25 jäsenvaltion paikalliset ja alueviranomaiset mukaan "ystäväpiiriin" luomiseen perustuvan uuden politiikan muotoiluun. AK aikoo kiinnittää tässä yhteydessä erityistä huomiota "Laajempi Eurooppa" -toimien itäiseen ulottuvuuteen ja järjestää aihetta koskevan seminaarin Kaliningradissa vuoden 2004 jälkipuoliskolla.

34 kehottaa 28. marraskuuta 2003 antamansa päätöslauselman mukaisesti ottamaan paikalliset ja alueviranomaiset entistä tiiviimmin mukaan Eurooppa—Välimeri-kumppanuuteen ja perustamaan kumppanuuden institutionaalisissa puitteissa kyseisiä viranomaisia edustavan elimen. Komitea ehdottaa, että hajautetusta Eurooppa—Välimeri-yhteistyöstä tehdään yksi Barcelonan prosessin pilareista ja että määrittellään Välimeren alueen paikalliset ja alueviranomaisille tarkoitetun alueiden ja valtioiden välisen yhteistyöohjelman suuntaviivat. Toiminnassa tulisi keskittyä erityisiin koulutusohjelmiin, joissa pyrittäisiin luomaan hallintovalmiuksia.

35 kehottaa jatkamaan tarmokkaasti Thessalonikin toimintasuunnitelman toteuttamista ja ottamaan Länsi-Balkanin paikallis- ja alueviranomaiset mukaan kaikkiin EU:n ohjelmiin ja verkkoihin, joiden avulla voidaan edistää niiden integroitumista unioniin kaikilla aloilla — taloudellisissa, yhteiskunnallisissa ja kulttuurisissa kysymyksissä.

Vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuva alue

Alueiden komitea

36 korostaa vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen toteuttamiseen luonnostaan kuuluvaa paikallista ja alueellista ulottuvuutta. Komitea kehottaa ottamaan paikallisen ja alueellisen ulottuvuuden huomioon Tampere-ohjelman johdosta laadittavien suuntaviivojen määrittelyssä ja toivoo, että ohjelma pannaan täytäntöön Thessalonikissa pidetyssä Eurooppa-neuvoston kokouksessa vahvistetuissa määräajoissa. Alueiden komitea haluaa tulla kuulluksi kyseisistä asioista.

37 toteaa tyytyväisenä, että AK:ta on konsultoitu aiempaa enemmän turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikasta, mutta

pahoittelee, ettei komissio pyytänyt komitealta lausuntoa eräistä kyseistä alaa koskevista asiakirjoista, joita AK erikseen ehdotti lausuntopyyntön aiheiksi.

38 huomauttaa, että maahanmuuttajien integroituminen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus ovat päivänpolttavia kysymyksiä useimmissa EU-valtioissa, ja toteaa, että integroitumisen tulisi olla keskeisellä sijalla kaikissa siihen vaikuttavissa yhteisön politiikan lohkoissa ja erityisesti yhteisessä turvapaikka- ja maahanmuutto- ja politiikassa.

39 suosittaa, että myös rakennerahastoja hyödynnetään vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen toteutusvälineiden tukemiseksi ja kehittämiseksi häiriöille alttiissa alue- ja paikallisyhteisöissä.

40 valtuuttaa puheenjohtajaansa toimittamaan tämän päätöslauselman Euroopan komissiolle, Euroopan parlamentille, neuvostolle, neuvoston nykyiselle ja tulevalle puheenjohtajavaltiolle Irlannille ja Alankomaille sekä ehdokasvaltioiden hallituksille ja parlamenteille.

Bryssel 12. helmikuuta 2004

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Albert BORE